

Nr 367.

Av herrar **Uhlén** och **Sjö**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa frågor rörande försvarets organisation.

För budgetåret 1947/48 tillsattes ca 180 beställningar för armétekniker och över 1 600 beställningar för flygtekniker. Arméteknikerna rekryterades uteslutande från den militära personalen. För flygteknikerna har däremot rekrytering i liten omfattning ifrågakommit jämväl från civil personal — bl. a. och företrädesvis från de f. d. kontraktsanställda civila, s. k. divisionsmontörerna. När det gäller arméteknikerna har 1945 års försvarskommitté föreslagit, att rekrytering av beställningsmannapersonal på teknikerlinjerna skall ske på det sättet, att personalen fr. o. m. furirsgraden skall hänföras till tygstaten under bibehållande av militär anställningsform, och att framtidsplatser skola tillskapas inom tygstaten genom ökat införande av beställningar för armétekniker, tyghantverkare och tygverkmästare.

I detta sammanhang är det värt att uppmärksamma, att tyghantverkare och tygverkmästare tidigare synas i mycket stor utsträckning ha rekryterats från de yrkesskickliga tygarbetarna. Vi ifrågasätta, huruvida man icke genom ett frångående av det nu nämnda tillvägagångssättet eftersätter kravet på verklig yrkesskicklighet, vilken måste vara av allra största betydelse, när det gäller den många gånger ytterst komplicerade materiel, som försvaret använder.

Såvitt vi kunna finna har varken 1944 års manskapsutredning eller senare 1946 års manskaplöneutredning bedömt frågan om tekniker från denna utgångspunkt utan med utgångspunkt från önskvärdheten av att tillskapa framtidsplatser för beställningspersonal på teknikerlinjen.

1945 års försvarskommitté har förutsatt, att tyghantverkar- och tygverkmästarbeställningar skola stå öppna för armétekniker. Vi ifrågasätta det lämpliga uti att såsom arbetsledare för yrkesskicklig, civil personal — i vilken egenskap dessa skola tjänstgöra — använda befattningshavare, vilka icke jämsides med sin tidigare militära utbildning rimligen kunna förvärva motsvarande yrkesskicklighet. Det må här anmärkas, att gällande kollektivavtal för tygarbetare fordrar 10 års yrkesvana och 27 års ålder för att vederbörande skola åtnjuta högsta lön. Vi anse det ofrånkomligt, att kravet på yrkesskicklighet icke får eftersättas, icke ens av den anledningen, att man vill bereda möjligheter till framtidsplatser för militär personal. Vi anse det sålunda felaktigt, att arméteknikerbeställningarna endast besättas med militär personal, och yrka på att såväl armétekniker- som tyghantverkar- och tygverkmästarbeställningar i största utsträckning skola kunna besättas med yrkesskicklig, civil personal.

När det gäller flygvapnet, har utvecklingen ställt alltmer ökade krav på den tekniska personal, som bär ansvaret för flygmaterielens tillstånd. Som förut sagts, ha tillkommit civilmilitära flygtekniker, vilka skola ersätta ett stort antal av det korttidsanställda manskapet i teknisk tjänst, samtliga överfurirer i teknisk tjänst ävensom de civila kontraktsanställda divisionsmontörerna. Vi hänvisa till vad vi framfört ovan och hävda, att man i och med införandet av denna nya anställningsform givit avkall på eljest ofrånkomligt krav på yrkesskicklighet, vilket, när det gäller flygvapnet, måste framstå såsom än mera avskräckande med tanke på den ytterst ömtåliga materiel, som där förekommer. När det gäller militär personal, som antages såsom flygtekniker, synes det vara tillräckligt med 5 års militär anställning vid flygvapnet. Vi ställa då frågan liksom tidigare, när det gäller armétekniker, varför kollektivavtalet för flygvapnets verkstäder upptager krav på 10 yrkesår och 27 års ålder för att en arbetare skall erhålla högsta lönen.

1945 års försvarskommitté har angivit, att mästare skola rekryteras från flygteknikerna. Bland mästarna skola sedermera verkmästarna kunna utses. Även i detta fall finna vi det egendomligt, att de, som sålunda såsom mästare och verkmästare skola tjänstgöra såsom arbetsledare, rekryteras bland personal, som icke kan inneha samma yrkesskicklighet som de civila arbetarna.

Vi ha icke kunnat finna, att i Kungl. Maj:ts proposition nr 206 till årets riksdag hänsyn tagits till de synpunkter vi här ovan framfört. Under såväl rubriken *Avd. IV. Armén, III D. Vissa personalkårer, 4. Tygstaten* som rubriken *Avd. VI. Flygvapnets organisation, II. Fredsorganisationen, G. Rekrytering*, synes ha förutsetts, att rekrytering i av oss anförda avseenden icke skall ske från de skickliga yrkesarbetarnas led annat än i vissa undantagsfall.

I denna situation ha vi funnit det nödvändigt att påyrka, att kravet på yrkesskicklighet icke eftersättes.

Vi hemställa därför,

att riksdagen måtte uttala, att rekrytering av teknikerpersonal, tyghantverkare och tygverkmästare ävensom mästare och verkmästare i största utsträckning skall ske från de yrkesskickliga yrkesarbetarnas led och att — när det gäller tillsättandet av arbetsledare för civila yrkesarbetare — denna rekrytering undantagslöst sker på detta sätt.

Stockholm den 4 maj 1948.

Axel Uhlén.

Anton Sjö.
